6

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori
M.E. Po'latov
2024 yil "29" august

Ro'yxatga olindi:
2024 yil "29" august

INSTITUTSIONAL IQTISODIYOT

FANINING

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	– Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000	– Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishlari:	60310100	– Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Fan/modul kodi II 1306	O'quv yili 2024-2025	Semestr 3	ECTS – Kreditlar 6
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6

	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Institutsional iqtisodiyoti	72	108	180

I. FANNING MAZMUNI

2. Har qanday jamiyat institutsional muhitini tashkil etuvchi ma'lum bir institutlar doirasida faoliyat yuritadi va rivojlanib boradi. Yangi O'zbekistonni barpo etishda strategic maqsadlarni yettita tamoyil asosida bosqichma-bosqich amalga oshirilgan islohotlar jarayonida ijtimoiy-iqtisodiy hayotning barcha sohalarida o'zgarishlarga erishilmpoqda, iqtisodiyotning yangi xo'jalik yurituvchi sub'ektlari – yirik aksiyadorlik jamiyatlari, xolding kompaniyalar va xususiy mulkchilikning turli shakllari barpo etildi. Shu bilan bir vaqtda ular faoliyat yuritishini belgilovchi rasmiy qoidalar (konstitutsiya, qonunlar, farmonlar va b.)ni hamda milliy qadriyatlar, urf-odatlar va boshqa norasmiy normalarni o'z ichiga oluvchi institutsional asoslar yaratildi. Ana shular jamiyatda mulkchilik, ishlab chiqarish va taqsimot munosabatlarini takomillashuviga, moddiy, tabiiy va mehnat resurslaridan samarali foydalanishga kuchli ta'sir ko'rsatadi. Shu bois institutsional muhitni faollashtirish, faoliyat ko'rsatayotgan iqtisodiyotning rivojlanish qonuniyatlarini bilish, uni modernizatsiya qilish yo'llarini tanlash va xavf-xatarning oldini olishning samarali vositasi zarur. Ana shunday vositalardan biri bo'lib intistutsional iqtisodiyot hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan "Institutsional iqtisodiyot" fanini o'qitish alohida ahamiyatga ega hisoblanadi.

"Intistutsional iqtisodiyot" fani tarmoq va soha fanlari blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 2 va 3-kurslarda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Fanni o'rganish jarayonida O'zbekiston Respublikasining qonunlaridan, ijtimoiy-iqtisodiy jaraonlar bo'yicha hukumat qarorlari, meyyoriy hujjatlar va yo'riqnomalardan, shuningdek institutsional islohotlardan foydalanish lozim. Fanda eng muhim o'rinni ijtimoiy va iqtisodiyotni rivojlantirishga oid masalalar hamda bu borada amalga oshirilayotgan ish ko'lami, institutsional iqtisodiyotni korxona va tashkilotlarda faoliyat samaradorligi, ijtimoiy munosabatlar, moliyaviy natijalar va daromadlarga bog'liq masalalar egallaydi. "Institutsional iqtisodiyot" fani "Iqtisodiyot nazariyasi", "Ta'limotlar tarixi", "Milliy va jahon iqtisodiyoti", "Marketing", "Menejment", "Psixologiya", "Huquqshunosliks" va boshqa bir qator fanlar bilan uzviy bog'liqdir.

Fanni o'qitishdan maqsad – Talabalar milliy iqtisodiyotning shakllanish jarayonlarini undagi strukturaviy o'zgarishlarni, iqtisodiyotni boshqarish va tartibga solish usullarini bilimlari, shuningdek, iqtisodiyotning tarmoq tizimini va ularni tavsiflovchi ko'rsatkichlaridan foydalangan holda ishlab chiqarishning samaradorligini oshirish yo'llari o'rganiladi va kelgusida professional bilimga ega bo'lgan mutaxassislarni shakllantirishga qaratilgan.

Fanning asosiy vazifalari:

- institutsional iqtisodiyot hamda uning tarkibiy qismi bo'lgan iqtisodiyning mohiyati, uning bozor iqtisodiyoti sharoitidagi o'rni, institutsional iqtisodiyotning hozirgi davrda shiddat bilan rivojlanib borayotgan bir qancha asosiy jihatlari, shu jumladan, ijtimoiy-iqtisodiy samaradorlikga erishish yo'llari talabalarga tushunarli holda o'rgatishdan iborat.
- talabalarda mamlakatni institutsional iqtisodiyot mohiyati va tarkibi va uni rivojlantirish bo'yicha qonunlar va qonuniyatlar; raqamli iqtisodiyot sharoitida faoliyat yuritayotgan korxonalarining iqtisodiy o'sishi to'g'risida tasavvur hosil qilish;
- institutsional iqtisodiyot bilan bog'liq muammolar va asosiy iqtisodiy talablarni shakllantira olish hamda taraqqiy etgan davlatlar tajribalarini qo'llash yo'llarini yoritish;
- raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsion, raqamli texnologiyalarni rivojlantirish tendensiyalarni o'rganish, shuningdek turli tarmoq va sohalarda institutsional islohotlarni tashkil etish muammolarini hanmda ularni mo'tadil yechimini aniqlashni, shuningdek, O'zbekiston Respubhkasining raqamli iqtisodiyotga yo'naltirilgan iqtisodiy siyosatining mohiyatini o'rgatish.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

1-mavzu. "Institusional iqtisodiyot" faninign mazmun va mohiyati

Institutsional iqtisodiyotning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixi. Institutsionalizmning metodologik asoslari va institutsional tahlilda boshlang'ich nuqta masalasi. Neoinstitutsional nazariyaning asosiy yo'nalishlari. Institutsional iqtisodiyotning rivojlanish xususiyatlari. Shuningdek, jamiyatning bir ijtimoiy-iqtisodiy formaciyadan ikkinchi formasiyaga o'tish jarayoni tabiy bo'lib aholining turmush farovonligi oshib boradi. Urf-odat, an'analar asta-sekinlik bilan qonun kuchga kiritilib aholining yashash normalari qonunlashtirib boriladi. Qonunlashtirilgan bu jarayonlar keyinchalik o'z aksini institutlarda topadi. Ushbu fanning asosiy vazifasi shunday institutlarni iqtisodiyotini o'rganishdan iboratdir.

2-mavzu. Mamlakatda institutlar va ularning jamiyat rivojlanishidagi roli hamda o'zoro bog'liqligi

"Institut" va "norma" tushunchalarining mohiyati. Rasmiy va norasmiy normalar va ularning shakllanishi. Institutsional matritsa. Institutsional o'zgarishlar va institutlarning o'zaro bog'liqligi. Institutlar jamiyat hayotida muhim o'rin tutadi. Agar bir daqiqaga barcha institutlar yo'q bo'lib ketganligini tasavvur qiladigan bo'lsak, u holda tartibsizlik boshlanib ketib, bu o'z navbatida abadiy davom etmas edi. Chunki insonlarning o'z hayotini tartibga keltirishga urinishlari yangi institutlarning paydo bo'lishiga olib kelgan bo'lar edi.

3-mavzu. O'yinlar nazariyasi va o'zaro hamkorliklarni modellashtirish

O'yinlar nazariyasining asosiy tushunchalari. Muvozanatlar turlari va ularni qidirish yo'llari. O'yinlar nazariyasi tayanch modellarining tasnifi. O'yinlar nazariyasi tarkibiy jihatdan kooperativ (koalitsiyali) va nokooperativ (koalitsiyasiz) nazariyalarga ajratiladi. Bunda o'yin ishtirokchilarining o'zaro kelishuvi darajasiga ko'ra, kooperativ (koalitsiyali) va nokooperativ (koalitsiyasiz) o'yinlar nazarda tutiladi. Shartli ravishda aytish mumkinki, birinchi guruh nazariyalar makrodarajadagi tahlilga, ikkinchi guruhdagilar esa, mikrodarajaga e'tiborni qaratadiladi.

4-mavzu. Uy xo'jaligi va uning xillari

Uy xo'jaligi tashkilot sifatida. Uy xo'jaligi faoliyat ko'rsatishida mutaassiblikning roli. Uy xo'jaligining xillari. Uy xo'jaligi to'g'risida so'z yuritganda, ikki tushuncha-oila va uy xo'jaligi tushunchalarni chegaralash lozim. Oila deganda, bir uyda yashashi oila-qarindoshchilik aloqalarining umumiyligi bilan birlashgan guruh tushuniladi. Uy xo'jaligi esa umumiy vazifalar, yashash joyi, budjet va odatda oila-qarindoshchilik aloqalari bilan birlashgan kishilar guruhini o'zida namoyon qiladi.

5-mavzu. Transaksiya va transaksiya xarajatlari

Mulkdorlar o'rtasida huquqlarning taqsimlanishi. Kouz teoremasi. Transaksiya xarajatlari. Institutsional iqtisodiyotning asosiy kategoriyalaridan biri bo'lib transaksiya bo'lib ushbu mazvuni talaba o'rganayotganda DJ.Kommonsning 3 ta tipdagi transaksiyasini o'rganib amaliyotga qo'llash imkoniyati bo'ladi. Transaksiya o'zining xususiyatiga ko'ra bir nechta guruhlarga bo'linadi. Ularni nazariy va amaliy jihatdan bilimga ega bo'lishi kelajakda korxona yoki firma samarali ishlashiga olib keladi.

6-mavzu. Jamiyatdagi xufyona iqtisodiyot

Qonunga bo'ysunish bahosi. Xufyona iqtisodiyotning tarkibi. Xufyona iqtisodiyot faoliyatining oqibatlari. Xufyona bozor institutsional tizim sifatida. Yashirin iqtisodiyot jamiyat va davlatdan yashirilgan norasmiy iqtisodiy faoliyat bo'lib ma'lumki u davlat nazorati ostida bo'lmaydi. O'quv jarayonida talaba yashirin iqtisodiyot faoliyati bilan tanishib uni liberallashtirish jarayoniga qatnashsa davlat byudjetiga qo'shimcha tushumlarni ta'minlaydi. Yashirin iqtisodiyot qanchalik ko'p legallashtirilsa shunchalik davlat va aholining boyishiga olib keladi. Bu mavzudagi talabaning bilimga ega ega bo'lishi mamlakatdagi yashirin iqtisodiyotni o'rganib kelajakda unga qarshi kurash ko'nikmalarga ega bo'ladi.

7-mavzu. Mulkchilik shakllari rivojlanishining evolyusiyasi

Mulkchilik ta'riflarining tahlili. Mulkchilik munosabatlarini amalga oshirishning tarixiy shakllari. Mulkiy xuquqlar. Institutlar asosan bir nechta mulk formalariga asoslanib faoliyat yuritadi. Ushbu mavzuni talaba mulk huquqlari, huquqiy tizim: fuqorolik huquqi, umumiy huquq, mulkga egalik qilish huquqi kabilarni o'rganadi. Mulkdorni huquq va burchlarini talaba tomonidan o'rganishi kelajakda mulk munosabatlar o'rtasdagi nizolarni oldini olishga imkon beradi.

8-mavzu. Iqtisodiyotda firma nazariyasi

«Prinsipal» va «agent» o'zaro munosabatlari muammosi. «Prinsipal-agent» muammolarini hal etish variantlari. Firmaning ichki tuzilmasi. Firmalar tipologiyasi. Firmani rivojlantirish traektoriyasi. Firmalarning asosiy xillari. «Prinsipal-agent» muammosi - «agent»ning «prinsipal» topshirig'i va ko'rsatmasini bajarishdagi nayrangi. Nayrang qilish axborot asimmetriyasi va «agent» faoliyati ustidan nazorat qilishning yuqori darajasi tufayli mumkin bo'ladi.

9-mavzu. Iqtisodiyotda tashkilotni amaliy tahlil qilish nazariyalari

Transaksiya xarajatlarining ordinalistik nazariyasi asosida tashkiliy tuzilmalarni amaliy tahlil qilish. Firmaning balansi uning tarkibi to'g'risidagi axborot manbai sifatida. Firma ichidagi nizolarni tahlil qilish va ularni kelishuvlar nazariyasi asosida hal etish.

10-mavzu. Firmaning tashkiliy-huquqiy shaklini tahlil qilish

Mulkiy xuquqlarning tavsiflanishi. Tashkiliy-huquqiy shaklni tanlash mezonlari. Tashkiliy-huquqiy shakl firmaning strategiyasi haqidagi axborot manbasi sifatida. Mulkchilik huquqlari nazariyasi har qanday tashkilotni mulkchilik huquqlarining ishtirokchilari o'rtasida taqsimlanishini belgilab beruvchi shartnomaga olib keladi.

11-mavzu. Davlat institutsional tashkilot sifatida

Davlatning funksiyalari. Mulkchilik huquqlarini tafsirlash va himoya qilish. Davlatning «muvaffaqiyatsizliklari». Davlat «chegarasi». Firmadan tashqari, davlat ham tashkilotning yana bir turi hisoblanadi. Davlatning o'lchamlari katta bo'lsada, iqtisodiyotga davlatning iqtisodiyotga aralashuvini tahlil qilish mikroiqtisodiyot emas, balki makroiqtisodiyot predmetiga kiradi, davlatni alohida tashkilot sifatida emas, balki institut sifatida ko'rib chiqish lozim.

12-mavzu. Davlatlar tipologiyasi

Davlat va «prinsipal-agent» muammosi. «Shartnomaviy» davlat. «Ekspluatatorlik» davlati. Davlat xususiyatini baholashning empirik usullari. Davlatni fuqarolar va davlat apparati o'rtasidagi ijtimoiy shartnoma orqali ta'riflash «prinsipal-agent» muammosini oldingi o'ringa suradi. Bu yerda birinchi galda kim «prinsipal» va kim «agent» ekanligini aniqlab olish talab etiladi. Javob umuman aniq emas. Fuqaro ham, davlat ham ikki taraflama rol o'ynaydi.

13-mavzu. Davlatning mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash vazifalari

Iqtisodiy xavfsizlikning mohiyati, tarkibiy elementlari. Iqtisodiy xavfsizlikning namoyon bo'lish shakllari va ko'rsatkichlari. Davlat tomonidan iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash maqsadi va vazifalari. O'zbekistonda iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlashningustuvor yo'nalishlari.

14-mavzu. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va uning davlat tomonidan institutsional tartibga solinishi

Jamiyatning ijtimoiy sohasi, uning mazmuni va ijtimoiy rivojlanishdagi roli. Ijtimoiy sohani davlat tomonidan institutsional tartibga solishning zarurati. Ijtimoiy sohani davlat tomonidan tartibga solishning shakllari va usullari. Davlatning bandlik siyosati va aholini ish bilan ta'minlash. Daromadlar siyosati va aholi turmushdarajasining o'sishi. Kam ta'minlangan aholini ijtimoiy himoyalash.

15-mavzu. Davlatning tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidantartibga solinishi

Davlatning tashqi iqtisodiy siyosatining mohiyati va zaruriyati. Davlat tashqi iqtisodiy siyosatining asosiy yo'nalishlari va tarkibiy qismlari. Tashqi iqtisodiy faoliyatni davlat tomonidan tartibga solishning bilvosita va bevosita usullari. O'zbekistonda tashqi iqtisodiy faoliyat qatnashchilarining xatti-harakatlarini erkinlashtirish bosqichlari

III. AMALIY MASHG'ULOTLAR BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR (Seminar mashg'ulotlari)

1-mavzu. "Institusional iqtisodiyot" faninign mazmun va mohiyati
2-mavzu. Mamlakatda institutlar va ularning jamiyat rivojlanishidagi roli hamda o'zoro bog'liqligi
3-mavzu. O'yinlar nazariyasi va o'zaro hamkorliklarni modellashtirish
4-mavzu. Uy xo'jaligi va uning xillari
5-mavzu. Transaksiya va transaksiya xarajatlari

6-mavzu. Jamiyatdagi xufyona iqtisodiyot
7-mavzu. Mulkchilik shakllari rivojlanishining evolyusiyasi
8-mavzu. Iqtisodiyotda firma nazariyasi
9-mavzu. Iqtisodiyotda tashkilotni amaliy tahlil qilish nazariyalari
10-mavzu. Firmaning tashkiliy-huquqiy shaklini tahlil qilish
11-mavzu. Davlat institutsional tashkilot sifatida
12-mavzu. Davlatlar tipologiyasi
13-mavzu. Davlatning mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash vazifalari
14-mavzu. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va uning davlat tomonidan institutsional tartibga solinishi
15-mavzu. Jamiyatning ijtimoiy sohasi va uning davlat tomonidan institutsional tartibga solinishi

IV. MUSTAQIL TA'LIM

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Institusional nazariyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishi tarixi.
2. Institusionalizmning metodologik asoslari va institusional tahlilda boshlang'ich nuqta masalasi.
3. Neoinstitusional nazariyaning asosiy yo'nalishlari.
4. Institusional iqtisodiyotning rivojlanish xususiyatlari.
5. Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlarining asosiy yo'nalishlari.
6. Institusionalizmning boshqa yo'nalishlardan farq etuvchi jihatlari.
7. «Eski» institusionalizm vakillari qarashlarining tahlili.
8. Instiusionalizmning asosiy nazariyalari.
9. Mulkiy va shartnomaviy munosabatlar nazariyalarning sharhi.
10. "Eski" va "yangi" institusional maktablarning prinsipial farqlari.
11. Neoinstitusional iqtisodiy nazariya (neoinstitusionalizm) rivojlanishining asosiy omillari.
12. "Institut" va "norma" tushunchalarining mohiyati.
13. Rasmiy va norasmiy normalar va ularning shakllanishi.
14. Institusional matrisa va uning amal qilishi.
15. Institusional o'zgarishlar va institutlarning o'zaro bog'liqligi.
16. Bozor ishtirokchilarining o'zaro kelishuvlar bo'yicha hatti-harakatlari normasi.
17. Rasmiy va norasmiy normalarni muvofiqlashtirishning zarurati.
18. Tashkilotlarning institusional jarayonlarda bajaradigan funksiyalari.
19. O'yinlar nazariyasining asosiy yo'nalishlari.
20. Muvozanatlar turlari va ularni qidirish yo'llari.
21. O'yinlar nazariyasi tayanch modellarining tasnifi.
22. Kooperativ va nokooperativ nazariyalarning xususiyatlari.
23. Ustun strategiyali muvozanatning tahlili.
24. Shtakelberg bo'yicha muvozanat va uning tahlili.
25. Pareto bo'yicha muvozanat va uning tahlili.
26. Iqtisodiyot konstitusiyalarining shakllanishi.

28. Buyruqbozlik iqtisodiyotining normalari.
Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. **V. FAN BO'YICHA KURS ISHI (LOYIHASI)**

Institutsional iqtisodiyot fanidan kurs ishi rejalashtirilmagan.

4. **VI. TA'LIM NATIJALARI/KASBIY KOMPETENSIYALARI**

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba quyidagilarni bajara olishi lozim:

- asosiy raqamli iqtisodiyotning o'ziga xos shakllari va turlarini ilmiy tadqiq qilishning asosiy tamoyillari; institutsional va meyoriy huquqiy xususiyatlarini hisobga olgan holda vaziyatni to'g'ri baholash va modellashtira olish;
- O'zbekiston Respublikasida institutsional iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-uslubiy asoslari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- Institutsiobnal iqtisodiyotning salbiy va ijobiy omillarini aniqlash va ulardan samarali foydalanish;
- Institutsional iqtisodiyot sharoitida mahsulot ishlab chiqarish va turli xizmatlar ko'rsatish hajmini oshirish orqali korxonaga kirib keladigan pul oqimini ko'paytirish va turli korrupsion xolatlarni oldini olish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqish;
- Institutsional norma va normativlarni mohiyatini chuqur o'rganish va ulardan foydalanish asosida tarmoqlar xavfsizligini ta'minlash masalalari bo'yicha xulosa chiqarish;
- Institutsionalizmni paydo bo'lish sabablari. Jamiyatdagi institutlar haqida tushunchaga ega bo'lish;
- institutlar tushunchasi, institusionalizm mohiyati va tamoyillari, institutlar va ularning iqtisodiyotdagi funksiyalari, reja va bozor iqtisodiyoti institutlari asosiy qonunlari, transaksiyalar va transaksion xarajatlarto'g'risida *tasavvurga ega bo'lishi;*
- institusional iqtisodiyot asoslarini, institusional islohotlar maqsadi, vazifalari, institutlar faoliyatining rasmiy va norasmiy qoidalarini, institusional islohotlar bosqichlarini, asosiy tushunchalar va kategoriyalarni, institutsional jarayonlarning xususiyatlarini *bilishi va ulardan foydalana olishi;*
- talaba iqtisodiy hodisa va jarayonlarning institutsional asoslarini tahlil qilish usullarini qo'llash, institutsional muamolar bo'yicha echimlar qabul qilish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- esse, tezis va maqolalar yozish;
- interfaol keys-stadilar yechish;
- jarayonga yo'naltirilgan ta'lim;
- muhokamalarga ishtirok etish;
- seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;

- mustaqil ta'lim ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni yechish;
- so'rov o'tkazish.

5. **VII. Kreditlarni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test yoki yozma ishni topshirish va eng muhimi mustaqil ish sifatida berilgan topshiriqlarni bajarish.

6. **Asosiy adabiyotlar**

1. Berkinov B.B., Yakubov I.O., Sunnatov M.N., Institutsional iqtisodiyot: fanidan amaliy mashg'ulotlar o'tkazish bo'yicha. -O'quv qo'llanma. –T.:2019.- 170b.
2. Малкина М.Ю., Логинова Т.П., Лядова Е.В. Институциональная экономика: Учебное пособие. – Нижний Новгород: Нижегородский госуниверситет, 2015 – 258 с.
3. Лукичёв, П.М. Институциональная экономика: учебное пособие / П.М. Лукичёв, О.П. Чекмарев, А.Д. Шматко; Балт. гос. техн. ун-т. – СПб., 2021. – 124 с

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 29 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 47 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017. – 485 b.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-sonli Farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
5. Uzbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksi. - T.: Uzbekiston. 2011. – 48b.
6. А.Н.Елиссев, И.Е.Шульга Институциональный анализ интеллектуальной собственности: Учеб, пособие, - М.: ИНФРА - М, 2005. – 92 с.
7. В.Л.Тамбовцев Экономическая теория институциональных изменений. - М.: ТЕИС, 2005. - 542 с.

Internet saytlari

1. www.economy.gov.ru
2. www.uza.uz
3. uzland.uz
4.www.stability.uz

	5.http://martit.ru/images/stories/umk/inst-economy-book.pdf 6.http://www.unn.ru/books/met_files/inst_economy.pdf 7. http://pmkinfo.tversu.ru/pers/drozdov/ie.pdf 8.http://institutional.narod.ru/ 9.http://www.litres.ru/marina-odincova/institucionalnaya-ekonomika/ 10.http://www.nnre.ru/delovaja_literatura/institucionalnaja_yekonomika/index.php
7.	Fan dasturi Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti o'quv-uslubiy kengashining 2024 yil __ - son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **Mustafoyev G'.S.** – SamISI, "Raqamli iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, iqtisodiyot fanlari boyicha falsafa doktori.
9.	**Taqrizchilar:** **Sharipov Sh.S.** – SamDU qoshidagi Inson resurslarini boshqarish va mahalla taraqqiyoti instituti "Tarmoqlar iqtisodiyot" kafedrasi dotsenti, i.f.f.d. (tashqi). **Xalimov Sh.X.** - "Everest Super Star" OK rahbari (tashqi).